

Сравнението като операция в силовата ориентировка на 6-7-годишните деца в предучилищното физическо възпитание

Иван Глушков

Comparison as a operation in power orientation on 6-7 years old child in preschool physical education: The strength orientations of the 6-7-year-old children, who go to the children garden, have been researched (for the necessity of the preparing for school physical education). Accent in the research is the ability of the children to compare the strengths needed for the performing of different movement activities. A pedagogic experiment for improving the ability for comparing strengths has been conducted. The results are analyzed and the relevant conclusions and recommendations for the practice have been produced.

Key words: children, power orientations, ability for comparison, physical education.

Предучилищното физическо възпитание като особен вид познавателна дейност въвежда чрез двигателната дейност детето в многообразния свят на пространството и времето, на силовите характеристики на упражненията, запознава го с видовете и предназначението на спортните уреди и пособия и др. В тези специфични педагогически условия по пътя на пробата и грешката детето опитва да разкрие явленията пространство, време, сила и в подходящата познавателна среда да формира елементарни представи за движението, положението на тялото, спортните уреди и пособия и др., разкрива взаимоотношенията им и така да опознава и оценява многоаспектната двигателна дейност и реалната действителност.

Изучаващата (изследователска) дейност на детето е свързана с активното взаимодействие със средата, на основата на практическото изпробване, което е в основата на развитието на човека от ранните му възрастни периоди.

Процесът на формиране на нови двигателни действия се основава на ориентировъчната дейност, с помощта на която обучаемият обследва ситуацията и изгражда неин образ, както и на действията, които предстои да бъдат изпълнени. В зависимост от това как е формирана ориентировъчната основа, зависи бързината на усвояване на новото движение и качеството на изпълнението му.

Преднамерените движения се формират въз основа на непреднамерените движения в резултат на натрупване на двигателен опит, върху който се осъществява обучението на децата.

Ориентировъчната основа представлява система, включваща представите на децата за двигателното действие и възможностите му за приложение, представите им за плана от действие, технологията на изпълнението, средствата за реализирането и др.

Първият етап от обучението, съгласно теорията на П. Я. Галперин – 1973, за поетапното формиране на умствените действия, се осъществява чрез предварително запознаване с особеностите на движението, овладяване на ориентировъчната му основа, която представлява система от „вътрешни указания“ за това как да се изпълни двигателното действие.

Всяко начално разучаване на ново двигателно действие започва с формиране на **ориентировъчна част** и **ориентировъчна основа** в съзнанието на детето.

Ориентировъчната част включва зрително-двигателната представа за действието и понятието за него. Важно значение при изпълнението има ориентировката на детето в условията, при които се изпълнява, но важен е и обратният ефект, оказван от физическото упражнение върху детето. Именно **предпоставките** за това съзнателно ориентиране се залагат в ориентировъчната основа на действието. В психологията тя се разделя на **"ориентировъчна част"**, свързана с обема, съдържанието и психическото естество на включените в нея елементи и **"ориентиро-**

въчната основа" която изпълнява по-широки ориентировъчно-познавателни функции по отношение на дейността.

Двата аспекта на ориентировките на децата (ориентировъчната част и ориентировъчната основа) са взаимно свързани. Св. Димитрова - 1986, разглеждайки зрително-двигателната представа за движението, определя, че тя включва:

а) общия контур на движението (има предвид движенията на цялото тяло на изпълняващия и на неговите части);

б) основните параметри на движението - **пространствени** (посока и амплитуда), **времеви** (бързина, продължителност, последователност, темп и ритъм) и **силнови** (степен на мускулното усилие и степен на разхлабване).

Отражението на посочените параметри образува групата на т. нар. **сетивни компоненти на образа**, чийто източник е **сетивното познание на обучавания**. Те са част от съдържателната характеристика на представата, в която се включват и т. нар. логически компоненти. Те се отнасят по-скоро до целта на изпълняваното действие, до причинно-следствените връзки и понятията (терминологичните названия). Именно единството на посочените компоненти съставляват ориентировъчната част на действието.

Установено е освен това, че при нетренирани, каквито са и децата, преобладават **сетивните елементи в двигателните представи**, а при тренираните и висококвалифицираните спортисти, освен сетивните, от важно значение са и **логическите компоненти**.

Според Св. Димитрова - 1986, основни функции на зрително-двигателната представа при изпълнение на движенията в процеса на овладяването и регулацията им са следните:

а) че тя служи като образец, модел, цел на действието (която функция се определя като **програмираща**);

б) тя подпомага успешното овладяване на движенията и рационалното им изпълнение (**изпълнителска функция**);

в) тя се явява като задължително звено при корекцията на движението (**контролираща функция**).

Именно тази целокупна информация съставлява ориентировъчната основа на двигателните действия. В процеса на събирането и преработването в съзнанието на посочената информация участват усещането и възприятието, паметта и мисленето на обучавания. Или обобщено казано, **ориентировъчната основа на дадено двигателно действие се разглежда като умствена програма на действието или т. нар. интелектуална основа**. По този начин се формират и представите за дадено понятие (например „сила“), който процес е свързан с мисловната дейност на детето, насочена към разкриване на съдържанието на понятието. Основен акцент в мисловната дейност в случая е **сравнението**. То се основава на **разбирането**, което от своя страна изисква преработка на знанието и е свързано със стари знания, връзки и зависимости. Тези логически структури на мисленето включват елементи на анализа и синтеза.

Сравнението се счита и за основен познавателен метод, метод на мисленето и на научното познание (Д. Гълъбова – 2004). Счита се за по-сложно познавателно действие, включващо в себе си по-прости умствени действия, като наблюдение, анализ, разграничаване на свойства и др.

Тези въпроси насочиха вниманието ни към изследване на способността за сравняване, въз основа на представите на 6-7-годишните деца, формирани в хода на изпълнението на разнородни движения, в случая свързани със сила.

Хипотезата на изследването ни се основава на предположението, че във възрастта 6-7 години в края на предучилищния период са налице предпоставки за развитие на способността за **сравнение на величини**, което би подпомогнало ориентировъчната дейност на децата.

Цел на изследването:

Установяване наличието (или отсъствието) на способност за сравняване, явяваща се като операция в ориентировъчната дейност на 6-7-годишните деца.

Предмет на изследването:

Способността за сравняване на действащите сили при различни по характер и биомеханика двигателни действия.

Обект на изследването:

Обект на изследването ни са деца от подготвителните групи за училище на 6-7-годишна възраст, обучаващи се в детските градини.

Задачи на изследването:

1. Установяване степента на адекватност на сравненията на величината на действащите сили при различни двигателни действия.
2. Установяване наличието (или отсъствието) на полови различия в развитието на способността за сравнение.
3. Изготвяне на интегрални оценки на способността за сравнение на силови величини.
4. Проучване на възможностите за развиване на изследваната способност.

Организация на изследването:

Изследването бе проведено със 135 деца от IV-та група, на възраст 6-7 години в 3 детски градини в Благоевград – ЦДГ № 8 (контролна група) и ОДЗ №1 и № 2 (експериментална група). Структурата на изследвания контингент е както следва:

Пол	Контролна Група	Експериментална група	Общо
Момчета	33	31	64
Момичета	38	33	71
Всичко	71	64	135

Изследването бе проведено през учебната 2006/2007 година като част от по-мощна научноизследователска дейност, като протече на три етапа:

Първият етап включваше провеждането на констатиращ експеримент с всичките 135 деца през месец септември 2006 година. Изследването се провеждаше индивидуално под формата на анкета с въпроси и отговори, които се основаваха на представите, знанията, двигателния опит и логическото мислене на децата.

Вторият етап включваше провеждане на педагогически експеримент, включващ въздействия, насочени към развиване на способността за сравняване на сили.

През **третия етап** бе проведено крайното изследване – през месец май 2007 година, за установяване ефекта от педагогическите въздействия.

Методика на изследването:

На сравнение бяха подложени представите на децата за величината на действащите сили при 6 двигателни действия, които групирахме по двойки по следния начин:

- катерене и слизане от катерушка;
- скок на дължина от място с два крака и скок в дълбочина;
- скок от ниско на високо и изтегляне на труп по гимнастическа пейка.

Инструкции:

1. За първата двойка движения:

- Обичаш ли да се катериш по катерушка? (Обикновено отговорът е „да“.)
- А можеш ли да кажеш кога ти е нужна повече сила: когато се катериш нагоре или когато слизаш надолу?

(При правилен отговор – 2 точки; при неправилен отговор – 0 точки.)

2. За втората двойка движения:

– Скачаш ли с два крака от място? Харесва ли ти? А харесваш ли скока в дълбочина? Разкажи ми за него! Знаеш ли игра с този скок? Например „Жабки в платото“ – знаеш ли я? (Отговорът обикновено е положителен, тъй като играта е популярна в детските градини). Следва въпрос:

– Помисли си и кажи – при кой скок е нужна по-голяма сила?

(При правилен отговор – 2 точки; при неправилен отговор – 0 точки.)

3. За третата двойка движения:

– Можеш ли да скачаш от ниско на високо? Например по стъпалата на стълба нагоре? Това упражнение сте го учили и във втора и в трета група, а сега и в четвърта група. Знаеш го добре, нали?

– А изтеглянето на тялото по пейка с ръцете можеш ли да го изпълняваш? И това упражнение го учите всяка година.

– Кажи, при кое упражнение е нужна по-голяма сила: при скока от ниско на високо или при изтеглянето по пейка?

(При правилен отговор – 2 точки; при неправилен отговор – 0 точки.)

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ:

Получените резултати при констатиращия експеримент през м. септември 2006 г. показват, че средната оценка на адекватността на отговорите при сравняване на сили **при момчетата от контролната група** е 1,636 (от максимални 2 точки), а в експерименталната група – 1,826. Независимо от разликата в полза на експерименталната група в изходните данни, $T_{st} = 1,044$, която стойност е под критичната и показва липсата на статистически значима разлика между двете изследвани групи.

Средните стойности за състоянието на изследваната способност при **момчетата** като цяло са значително по-ниски и в двете групи. В контролната – 1,364 и в експерименталната група – 1,333, което говори за значително по-добре формирани представи и по-добра аналитико-синтетична дейност при момчетата и съответно по-развито логическо мислене, свързано с по-бърза и адекватна ориентировка, таблица 1 и 2.

Таблица 1

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни момчета (контролна група - експериментална група – в началото на учебната година)

Група, Признак Показател	Контролна група						Експериментална група						d	Tst
	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a	e	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%		
Сравнение на силите при катерене и при слизване от катерушка	1,636	0,783	0,136	47,87	-1,730	1,051	1,826	0,576	0,120	31,55	-3,140	8,605	0,190	1,044
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,212	0,992	0,173	83,87	-0,455	-1,913	1,478	0,898	0,187	60,74	-1,167	-0,709	0,266	1,045
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	0,788	0,992	0,173	125,96	0,455	-1,913	0,870	1,014	0,211	116,58	0,282	-2,113	0,082	0,300
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	3,636	1,834	0,319	50,44	-0,394	-0,531	4,174	1,466	0,306	35,13	-0,139	-1,008	0,538	1,168

Таблица 2

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни момичета (контролна група - експериментална група – в началото на учебната година)

Група Признак, Показател	Контролна група						Експериментална група						d	Tst
	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a e	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a e		
Сравнение на силите при катерене и при слизане от катерушка	1,364	0,953	0,203	69,92	-0,839	-1,436	1,333	0,963	0,197	72,23	-0,755	-1,568	-0,030	0,107
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,182	1,006	0,215	85,16	-0,397	-2,037	1,250	0,989	0,202	79,13	-0,551	-1,859	0,068	0,232
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	1,727	0,703	0,150	40,67	-2,278	3,498	0,667	0,963	0,197	144,46	0,755	-1,568	-1,061	4,291
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	4,273	1,420	0,303	33,24	-0,203	-0,847	3,250	1,939	0,396	59,67	-0,073	-0,869	-1,023	2,024

Коефициентите на вариация са съответно 47,87% при момчетата от контролната група и 31,55% в експерименталната група. При момчетата от контролната група V% е 69,92 и 72,23% – в експерименталната група. И при момчетата в началото на учебната година липсват статистически значими разлики в изходните данни. Сравнително високият коефициент на вариация обаче говори за значителни индивидуални различия в способността за сравняване на сили и при двата пола, но по-подчертани са различията при момчетата.

Според Пиаже - 1969, през ранното детство познанието на детето придобива формата на т. нар. „умствен експеримент“ – по пътя на повторението на дадено конкретно действие. Това познание е типично за дооперационното мислене при най-малките и се различава от обективното, защото детето разглежда предметите, в случая спортните пособия, такива каквито са в непосредственото му възприятие, без да отчита вътрешните им характеристики.

Постепенно с израстването на детето и най-вече в края на предучилищния период аналитико-синтетичните му умения позволяват използването на сравнението като основен познавателен метод на равнище знания, разбиране, анализ, синтез, приложение, оценка и др. На тази основа разработихме педагогически модел за развиване на способността за сравнение в заниманията по физическо възпитание в детската градина.

За тази цел в продължение на пет месеца (през второто полугодие на учебната 2006/2007 година) детските учителки от посочените детски градини работиха по разработената от нас методика, като наред с образователните цели по Програмата на МОН работиха в следните аспекти:

1. Разширяване на знанията на децата за понятието „сила“ чрез усвояване и възпроизвеждане на информация за него. От детето се изискваше да го назовава, да го идентифицира във физическите упражнения, да повтаря знанията, да посочва упражнения, изискващи сила.

2. Работа, насочена към развиване на способността за **разбиране**, чрез трансформация на информацията за понятието „сила“.

Това се постигаше чрез изискване от детето да сравнява, разграничава, групира, обяснява, изпълняваха се упражнения и се задаваха въпроси като: По какво си приличат тези две упражнения? Каква е разликата между тях? Кое от тях изисква по-голяма сила? Защо?

3. Работа, насочена към развиване на умение у децата за приложение на знанията за понятието „сила“.

Тук целта бе детето да се запознае с приложението на знанията за действащите сили при изпълнение на физическите упражнения, да моделира, да подрежда елементите на упражненията.

4. Работа за развиване на способността да анализира, в т. ч. и да разделя цялото упражнение на части (фази, елементи), да установява зависимости, да извежда изводи. От децата се изискваше да анализират, констатират, свързват, да доказват. Задачите, които бяха поставени на децата, имаха характер на игри като: на 20 табла със залепени картинки – най-напред 3 броя, после 4, 5 броя с еднородни физически упражнения (например с хвърляне) и по 1 разнородно (например с лазене). Децата трябваше да определят кое е излишното движение и защо. За целта детето констатира колко и кои са упражненията, проверява ги, анализира ги, идентифицира приликите, установява свързващите елементи, определя и разликите, изключва различното упражнение, аргументира и доказва верността на решението си.

5. Работа върху способността за синтез, насочена към придобиване на умения за творческо приложение на знанията и измисляне на примери, нови упражнения, като за целта се обучава да комбинира, конструира, да планира, създава и демонстрира нови знания, примери, упражнения.

6. Работа върху развиване на оценъчната дейност на децата, чрез формулиране на оценъчни съждения. За целта се обучават да оценяват, да подбират, да одобряват, да отхвърлят, да предпочитат, самооценяват.

В тази връзка в заниманията по физическо възпитание на децата се задаваха множество въпроси като:

- Кой е любимият ти спорт? (Детето да определи предпочитанието си.)
- А коя е любимата ти игра? Защо? (Детето анализира, оценява, аргументира.)
- С кого искаш да играеш? Защо?
- На кой спортист искаш да приличаш? Защо?
- Кое дете е най-силно в групата ви?
- Кой трябва да бъде водач на вашия отбор? Защо?
- Какви игри искаш да играете по физическо възпитание? Защо?
- Какви упражнения харесваш? Покажи! Обясни защо!
- В заниманията „Спортивно-подготвителни упражнения и игри” – кои спортове искаш най-често да играете?

Резултатите от проведения педагогически експеримент показват, че при 6-7-годишните деца от всички изследвани групи като цяло се наблюдава добро развитие на способността за сравнение. По-високи са резултатите в експерименталната група при определяне на величината на действащите сили, при скока на дължина от място и скока в дълбочина, при която двойка упражнения децата най-ясно открояват различията. Така оценките при момчетата от експерименталната и контролната група в края на учебната година са съответно с 0,623 по-високи в експерименталната група в сравнение с контролната. $T_{st} = 3,082$, което показва статистически значими различия в оценките. При момичетата разликата е 0,435 в полза на експерименталната група, при $T_{st} = 2,106$, които стойности са над критичните и говорят за статистически значима разлика.

По-добри са резултатите в експерименталната група и при двата пола и при сравняването на силите при скока от ниско на високо и изтеглянето на трупа по гимнастическа пейка. И тук ориентацията на децата от експерименталните групи е по-добра. Съответно при момчетата адекватността на оценката е с 0,448 по-висока от контролната група при $T_{st} = 1,602$. При момичетата от експерименталната група правилните оценки са с 0,478 по-високи при $T_{st} = 1,683$.

По-слаби са резултатите при оценяването на силите при катеренето нагоре и при слизане от катерушка, което децата аргументират с по-трудното слизане от катерушката.

Поради отсъствието на зрителен контрол при слизането децата възприемат движението като по-трудно (следователно според тях и по-силово). Това показва, че свързват усещането си и представата за сила като нещо „трудно“. Значително подобри са резултатите в експерименталните групи и по отношение на интегралния показател на способността за сравнение, който е функция от оценките по другите три показателя, таблици 3, 4, 5 и 6.

Таблица 3

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни деца (контролна група – момчета)

№ на изследваното Признак Показател	Изследване № 1 (в началото на учебната година)						Изследване № 2 (в края на учебната година)						d	\bar{d}	Tst
	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a	e	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%			
Сравнение на силите при катерене и при слизане от катерушка	1,625	0,793	0,140	48,81	-1,68	0,87	1,643	0,780	0,147	47,48	1,23	-1,77	0,018	0,143	1
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,188	0,998	0,176	84,04	-0,40	-1,97	1,286	0,976	1,184	75,90	-1,73	-0,63	0,098	0	0
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	0,813	0,998	0,176	122,83	0,401	-1,967	0,643	0,951	0,180	147,96	-1,46	0,809	-0,170	0,214	0,769
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	3,625	1,862	0,329	51,37	-0,370	-0,616	3,571	1,752	0,331	49,05	-0,499	-0,262	-0,054	0,357	0,841

Таблица 4

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни деца (контролна група – момичета)

№ на изследваното Признак Показател	Изследване № 1 (в началото на учебната година)						Изследване № 2 (в края на учебната година)						d	\bar{d}	Tst
	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a	e	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%			
Сравнение на силите при катерене и при слизане от катерушка	1,364	0,953	0,203	69,92	-0,839	-1,436	1,826	0,576	0,120	31,55	-3,140	8,605	0,462	0,545	2,324
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,182	1,006	0,215	86,16	-0,397	-2,037	1,478	0,898	0,187	60,74	-1,167	-0,709	0,296	-0,273	0,901
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	1,727	0,703	0,150	40,67	-2,278	3,498	0,783	0,998	0,208	127,53	0,477	-1,961	-0,945	0,909	3,177
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	4,273	1,420	0,303	33,24	-0,203	-0,847	4,087	1,649	0,344	40,36	-0,617	0,167	-0,186	0,091	0,176

Таблица 5

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни деца (експериментална група – момчета)

№ на изследваното Признак Показател	Изследване № 1 (в началото на учебната година)						Изследване № 2 (в края на учебната година)						d	Tst
	\bar{X} e	S	m	\bar{x}	V%	a	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a		
Сравнение на силите при катерене и при слизване от катерушка	1,826	0,576	0,120	31,55	-3,140	8,605	2,727	0,703	0,150	40,70	-2,278	3,498	1,099	0,568
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,478	0,898	0,187	60,74	-1,167	-0,709	1,909	0,426	0,091	0,223	-4,690	22,00	0,431	2,485
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	0,870	1,014	0,211	116,58	0,282	-2,113	1,091	1,019	0,217	0,934	-0,196	-2,168	0,221	0,526
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	4,174	1,466	0,306	35,13	-0,139	-1,008	4,727	1,453	0,310	0,307	-0,704	-0,682	0,553	1,368

Таблица 6

Степен на адекватност на сравненията на действащите сили при различни двигателни действия при 6-7-годишни деца (експериментална група – момичета)

№ на изследваното Признак Показател	Изследване № 1 (в началото на учебната година)						Изследване № 2 (в края на учебната година)						d	Tst
	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%	a	e	\bar{X}	S	m	\bar{x}	V%		
Сравнение на силите при катерене и при слизване от катерушка	1,333	0,963	0,197	72,23	-0,755	-1,568	2,00	0,0	0,0	0,0			0,667	3,425
Сравнение на силите при скок на дължина от място и скок в дълбочина	1,250	0,989	0,202	79,13	-0,551	-1,859	1,913	0,417	0,087	21,8	-4,796	23,0	0,663	2,912
Сравнение на силите при скок от ниско на високо и при изтегляне на трупа по гимнастическа пейка	0,667	0,963	0,197	144,46	0,755	-1,568	1,261	0,964	0,201	76,44	-0,578	-1,767	0,594	2,072
Интегрален показател за способността за сравняване на сили	3,250	1,939	0,396	59,67	-0,073	-0,869	5,174	0,984	0,205	19,02	-0,378	-1,983	1,924	4,216

Или подобрението на оценката в експерименталната група е с 1,156 т., Tst = 2,492 при момчетата и с 1,087 т. при момичетата - Tst = 2,715.

Резултатите показват, че насочените педагогически въздействия са показали благоприятно влияние и са допринесли за развитието на изследваната способност.

ИЗВОДИ:

От проведеното изследване произтичат следните по-важни изводи:

1. При изпълнение на ново двигателно действие децата в края на предучилищния период са в състояние да сравняват параметрите му (обобщено) с тези на други двигателни действия, и на тази основа да определят сродните и разнородните параметри, да сравняват характеристики. Чрез сравнението детето открива прилики и разлики, съпоставя величини и технически структури.

2. Въз основа на изходните данни от констатиращия експеримент можем да заключим, че в края на предучилищния период способността за сравняване на сили е налична, но не особено развита.

3. Като цяло при момчетата бяха установени по-добри изходни данни по отношение на изследваната способност, отколкото при момчетата.

4. При 6-7-годишните деца в отделни случаи се наблюдава отъждествяване на трудностите в изпълнението на дадено движение с величината на действащите сили, т. е. силата се свързва с трудността при изпълнението на движението.

5. В резултат от насочените педагогически въздействия в експерименталните групи посочената способност в значителна степен бе развита, което налага разработването на система за стимулирането ѝ в заниманията по физическо възпитание в детските градини.

ЛИТЕРАТУРА:

[1]. Батоева, Д., Е. Драглова. – Педагогическа и психологическа диагностика (за изследване на деца и ученици от предучилищна и училищна възраст), Аскони-издат, БСУ, Бургас, 2001.

[2]. Гальперин, П. Я. Изменение умственной и физической работоспособности и высшей нервной деятельности школьников 7-18 лет при разных формах двигательного режима, Свердловск, 1973.

[3]. Гълъбова, Д. и кол. Книга за учителя – Моливко (Вече мога сам) – Диагностика за подготвителната група на детската градина, изд. Слово, В. Търново, 2004.

[4]. Димитрова, Св. Психологически проблеми на физическото възпитание в училище, С., МиФ, 1971.

[5]. Димитрова, Св. Интелект, физическо възпитание и интелектуализация на учебния процес по физическо възпитание, сп. Въпроси на физическата култура, бр. 8, 1983.

[6]. Piaget.J.1969.Izbranyie psihologiceskie trudy (Fuveres choisies de psychologie), Moscou, prosvescenie.

За контакти:

гл.ас. Иван Глушков, катедра ТМФВ, факултет по Педагогика ЮЗУ "Неофит Рилски", ул."Иван Михайлов"66, Благоевград, : 073/8889125

Докладът е рецензиран.